

ROGALKA STANISŁAW (1919-1994)

Urodził się 15 listopada 1919 roku w Gostyniu. Syn Jana i Konstancji z domu Działoszyńska. W 1938 roku ukończył Prywatne Gimnazjum i Liceum Koedukacyjne im. Ziemi Gostyńskiej. We wrześniu tegoż roku powołany został na kurs podchorążych rezerwy 17. Dywizji Piechoty w Gnieźnie. Po jego ukończeniu 20 lipca 1939 roku plutonowy podchorąży Rogalka otrzymał przydział na stanowisko zastępcy dowódcy 2. plutonu 2. kompanii I batalionu 70. pułku piechoty. Z uwagi na oddelegowanie dowódcy plutonu do sztabu pułku, pełnił faktycznie obowiązki dowódcy plutonu. Jednocześnie 18 lutego 1939 roku w Poznaniu ukończył kurs spadochronowy, a w maju szybowcowy I stopnia w Żydowie. Z 70. pułkiem piechoty brał udział w wojnie obronnej 1939 roku. Już 23 sierpnia jego batalion wyruszył z Żerkowa do Pleszewa, gdzie po reorganizacji, uzupełnieniu stanu osobowego i wyposażeniu zajął linię obronną Proсна-okolice Chocza. W dniach 1-2 września 2. pluton i inne oddziały pułku odpierały ataki samolotów niemieckich, nękających w marszu oddziały wojskowe i uciekającą bezbronną ludność cywilną na drogach Kalisz-Stawiszyn-Rychwał. W dniach 10-13 września brał udział w forsowaniu Bzury i ataku na niemieckie oddziały na kierunku Piątek-Zgierz. Od 14 do 17 września 1939 roku uczestniczył w walkach z czołgami niemieckimi w obronie sztabu dywizji pod Rybnem. W dniach 18-20 września pluton forsował pod ogniem artylerii niemieckiej Bzurę i prowadził walki w Puszczy Kampinoskiej, gdzie we wsi Górki 27 września plutonowy podchorąży Stanisław Rogalka dostał się do niewoli.

Przebywał w obozach przejściowych w Żyrardowie, Skierniewicach i Kaliszu (do 7 października 1939 roku), skąd zbiegł i powrócił do Gostynia. Od 15 października 1939 roku do 7 marca 1940 roku działał w konspiracji. Związany był z organizacją mjr. Marcina Talarczaka z Piasków. Zajmował się kolportowaniem prasy, nasłuchem radiowym, wyrabianiem dokumentów, ukrywaniem osób poszukiwanych przez gestapo w szpitalu w Marysinie przy współudziale dr. Luttelmanna. Z obawy przed aresztowaniem 7 marca 1940 roku zbiegł z Gostynia do Generalnego Gubernatorstwa w rejon Tomaszowa Mazowieckiego. Pod zmienionym nazwiskiem Maksymiliana Stanisława Recha żył i ukrywał się od sierpnia 1940 roku do sierpnia 1944 roku. W grudniu 1940 roku przeniósł się do Niska do siostry Heleny Jędrzejczak, przebywającej tam na wysiedleniu. Pracował w Hucie w Stalowej Woli. Mieszkał na zmianę w Nisku nad Sanem lub Rozwadowie. Tam też prowadził tajne nauczanie, przygotowując młodzież do egzaminów z zakresu programu szkoły średniej. Jednym z jego uczniów był znany aktor polski Leszek Herdegen. Wśród pedagogów tajnego nauczania był Antoni Szymański, w latach 1948-1954 dyrektor Państwowej Jedenastoletniej Szkoły Ogólnokształcącej Stopnia Podstawowego i Licealnego w Gostyniu.

Od sierpnia 1944 roku Stanisław Rogalka w wyzwolonym Rozwadowie organizował liceum i gimnazjum kupieckie, w którym był wykładowcą do 14 listopada 1944 roku. W dniu tym został zmobilizowany jako podporucznik do Sudeckiej 10. Dywizji Piechoty w Rzeszowie na stanowisko dowódcy plutonu zaopatrzenia I batalionu 29. pułku piechoty. Brał udział w pracach organizacyjnych i szkoleniowych jednostki. W dniach 22-27 stycznia 1945 roku jego dywizja wkroczyła do miast: Tarnów, Dębno, Bochnia, Wieliczka i Kraków, jako pierwszy oddział Wojska Polskiego posuwającego się za jednostkami frontowymi Armii Radzieckiej. Od 4 lutego do 4 marca 1945 roku jednostka Stanisława Rogalki stacjonowała w Katowicach, organizując władze. 5 marca transportem kolejowym przez Ostrów, Poznań oddział przerzucony został w rejon Krzyża, Gorzowa, Barlinka. Później jednostkę przeniesiono na linię Żmigród-Trzebnica. Rogalka brał udział w umacnianiu nowej władzy na terenach wyzwolonych oraz w likwidacji rozbitych niemieckich oddziałów. 7 kwietnia 1945 roku ppor. Rogalka skierowany został do sztabu II Armii Wojska Polskiego, zlokalizowanego w Trzebnicy. Otrzymał tam stanowisko oficera ewidencji oficerskiej. Brał udział w operacji łużyckiej. 7 maja 1945 roku skierowany został na kurs dowódców kompanii do Wyższej Szkoły Oficerskiej w Rembertowie, którą ukończył z wynikiem celującym w dniu 8 września 1945 roku. Miesiąc wcześniej, w sierpniu, awansowany został na stopień porucznika. Od 20 września 1945 roku pełnił funkcję pomocnika, a następnie starszego pomocnika kierownika II sekcji Wydziału Personalnego Dowództwa Okręgu Wojskowego Kraków.

20 czerwca 1946 roku został zdemobilizowany i przeniesiony do rezerwy, celem ukończenia rozpoczętych w 1945 roku studiów w Wyższej Szkole Handlowej w Krakowie. W 1946 roku przeniósł się do uczelni poznańskiej, którą ukończył w 1951 roku. W 1948 roku w Książu Wielkopolskim zawarł związek małżeński z Mirosławą Cyplik. Jako rezerwista dwukrotnie odbył ćwiczenia wojskowe. Od 9 lutego do 30 kwietnia 1952 roku w jednostce wojskowej w Śremie, a w dniach 20 sierpnia-4 października 1955 roku na stanowisku dowódcy kompanii w jednostce, którą organizował w Rzeszowie w 1944 roku. 24 czerwca 1970 roku ukończył dwuletnie Studium Nauk Politycznych. 25 września 1973 roku został awansowany na stopień kapitana rezerwy. Po II wojnie światowej pracował na stanowisku naczelnika Wydziału Kredytowego Narodowego Banku Polskiego w Gostyniu. Po siedemnastu latach pracy w Przedsiębiorstwie Budownictwa Rolniczego w Gostyniu na stanowisku dyrektora, 15 listopada 1979 roku ze względu na zły stan zdrowia, przeszedł na emeryturę. Od 4 kwietnia 1969 roku był członkiem gostyńskiego Koła ZBoWiD, a przez kilka kadencji także członkiem Zarządu. W latach pięćdziesiątych i sześćdziesiątych był przez trzy kadencje radnym Miejskiej Rady Narodowej. Pełnił funkcje przewodniczącego lub członka Komisji MRN i PRN (budżetu, rolnictwa, budownictwa). Był aktywnym działaczem Gostyńskiego Towarzystwa Kulturalnego. Przez kilka lat sprawował funkcję członka Zarządu. Od 1960 roku przez jedną kadencję był przewodniczącym Powiatowej Rady Przyjaciół Harcerstwa.

Zmarł 3 lutego 1994 roku. Pochowany został na cmentarzu parafialnym w Gostyniu.

Posiadał odznaczenia: Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski (1976), Złoty Krzyż Zasługi (1969), Brązowy Medal „Zasłużony na Polu Chwały” (1970), Brązowy Medal „Za Zasługi dla Obronności Kraju” (1988), Medal „Za Udział w Wojnie Obronnej 1939 Roku” (1982), Medal „Za Udział w Walkach o Berlin” (1969), Medal „Za Odrę, Nysę i Bałtyk” (1946), Medal Zwycięstwa i Wolności 1945 (1946), Medal „Za Победу” (1946), Medal XXX Lecia (1974) i XL Lecia PL (1984), Odznakę Grunwaldzką (1946), Złotą Odznakę „Zasłużony Pracownik Rolnictwa” (1972), Złotą Odznakę „Zasłużony dla Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych” (1976), Odznakę „Zasłużony Działacz Związków Zawodowych Pracowników Rolnictwa” (1977), Odznakę „Za Zasługi dla Wielkopolskiej Organizacji ZMW” (1973), Srebrną Odznakę „Ochotnicze Hufce Pracy” (1969), Odznakę „Zasłużony dla Powiatu Gostyńskiego” (1975).

S. Rogalka – wspomnienia, rkps; informacja Mirosławy Rogalki – zbiory rodzinne; Związek Kombatantów Rzeczypospolitej Polskiej i Byłych Więźniów Politycznych Koło Gostyń, *Ankieta personalna ZBoWiD*; F. Glura, *Zawsze wierny Gostyniowi. Stanisław Rogalka nie żyje*, „Gazeta Gostyńska” 1994, nr 5, s. 17; R. Tomaszewski, *Żołnierze Września 1939 roku* (cz. 2), *Stanisław Rogalka*, „Nowa Gazeta Gostyńska” 2001, nr 1, s. 53.